

مؤسسه توانبخشی ولیعصر (عج)

آموزش رفتار با کودک در کلینیک

تنظیم: عاطفه ملاحسینی
کارشناس گفتاردرمانی

تلفن: ۳-۸۸۷۷۳۱۰۲

نمابر: ۸۸۷۷۳۱۰۶

<http://www.vrf.ir>

info@vrf.ir

به نام خدا

آموزش رفتار با کودک در کلینیک:

اولین ملاقات کودک با درمانگر تجربه یک محیط جدید با فرد جدیدی است که اگر خوب انجام شود زمینه همکاری او را در آینده فراهم می‌سازد. در هنگام درمان و حتی معاینه، بعضی از کودکان از شدت ترس فریاد زده و دست و پای خود را تکان می‌دهند و بسیار مشکل می‌توان آنها را کنترل کرد. این رفتار کودک در کلینیک غیر عادی نیست و با روش‌های علمی موجود می‌توان به آنان کمک کرد تا بر ترس خود غلبه کنند.

زمانی که کودک شما همکاری نمی‌کند متعجب یا دستپاچه نشوید، این رفتار کودک طبیعی است پس لطفاً آرام باشید و عکس‌العمل نشان ندهید. والدینی که بیش از اندازه واکنش نشان می‌دهند بیشتر باعث خراب کردن رفتار کودک خود و عدم همکاری بیشتر کودک در کلینیک می‌شوند. بنابر این والدین باید در جهت جلب اعتماد کودک به درمانگر کمک کنند. زمانی که کودک خود را برای ملاقات با درمانگر آماده می‌کنید از کلماتی مانند سوزن و... که کودک را می‌ترساند استفاده نکنید. گاهی اوقات حضور والدین در اتاق مفید است اما اگر درمانگر از شما خواست که اتاق درمان را ترک کنید نباید احساس کنید که کودک خود را تنها می‌گذارید. بعضی از کودکان در حضور والدین بسیار خوب همکاری می‌کنند در حالی که بعضی در عدم حضور آنها راحتتر هستند. تصمیم درمانگر مبنی بر حضور یا عدم

حضور والدین در جهت درمان بهتر کودک شما صورت می‌گیرد، اگر در اتاق ماندید اصلاً با کودک خود صحبت نکنید. این کار باعث تداخل در برقراری ارتباط بین کودک و درمانگر می‌شود، به عبارت دیگر به جای اینکه کودک تمام توجه خود را به درمانگر معطوف سازد توجهش بین والدین و درمانگر تقسیم شده و به درستی نمی‌تواند دستورات درمانگر را اجرا کند.

درمانگر را در مورد هر گونه مشکل یا وضعیتی در مورد رفتار کودک خود آگاه سازید. این مسئله به درمانگر کمک خواهد کرد تا بهترین روش را در کنترل کودک شما بکار برد.

کودکی که حال خوبی ندارد و بیمار است یا دچار تب یا آلرژی شده است مایل به همکاری نیست و باید پس از بهبودی جهت درمان مراجعه کند.

این امر بسیار مهم است که شما و درمانگر یکدیگر را در کنترل رفتار کودک خود حمایت کنید. بدین وسیله کودک شما اعتماد و آگاهی لازم را پیدا کرده و به فردی فعال در جلسه درمانی تبدیل می‌گردد.

چگونه احساس عزت نفس، ارزشمندی و کارآمدی را در کودک خود پرورش دهیم:

کودکانی که اعتماد به نفس بیشتری دارند در صدد مقابله با سختی‌ها و مشکلات گوناگون برمی‌آیند و سعی می‌کنند با جدیت، پشتکار و انگیزه وظایف خود را انجام دهند. کودکانی که عزت نفس پائینی دارند نه تنها قادر به

تصمیم‌گیری نیستند بلکه به کمک و همراهی بیشتری برای انجام دادن وظایفشان نیاز دارند.

بدون شک پدر و مادر و اعضاء مؤثر خانواده‌ها نقش مهمی در آموزش توانایی‌ها و مهارت‌های گوناگون کودکان بر عهده دارند. آنها می‌توانند به فرزندشان کمک کنند تا از همان دوران کودکی با فراگیری مهارت‌های مختلف شناخت پدیده‌های محیطی و کسب تجربه‌های متنوع اعتماد به نفس خود را افزایش دهند.

لازم است در این خصوص به چند نکته اشاره شود:

کودک را مورد تشویق و حمایت خود قرار دهید

کودکان میزان ارزش و اعتبار خود را به آنچه که شما درباره آنها می‌اندیشید و می‌گوئید می‌دانند. «عالیه»، «کاری که تو انجام دادی کار سختی بود و تو توانستی از عهده انجام آن برآیی» این جمله‌ای است که اغلب کودکان خردسال نیاز به شنیدن مکرر آن دارند. به کودک اطمینان دهید که اشتباه کردن بخشی از تلاش کردن و بزرگ شدن است.

به سخنان کودک فعالانه گوش دهید

تکرار کردن کلام کودک و آنچه که او گفته است موجب اطمینان شما از صحبت‌های او می‌شود و کودک را تشویق می‌کند تا سخنانش را با اعتماد بیشتری ادامه دهد.

احساس‌ها و هیجان‌های مختلف را به کودک معرفی کنید

کودک را نسبت به احساس‌های طبیعی‌اش (ترس- شادی- غم و خشم و...) آگاه سازید و به او کمک کنید تا این هیجانها را در خود شناسایی کند و بکوشد آنها را با استفاده از روش‌های کلامی بیان کند «مثلاً من امروز ناراحتم چون...»

هنگام مطرح نمودن اشتباه‌های کودک رفتارهای اشتباه او را مد نظر داشته باشید نه شخصیت او را

گاهی پدر و مادر هنگام انتقاد کردن از فرزندشان دچار این اشتباه می‌شوند اما باید مد نظر داشته باشند زمانی که قصد دارند عمل اشتباه کودک را برایش توضیح دهند گفته‌هایشان طوری نباشد که شخصیت و وجود کودک را مورد نقد قرار دهند. برای مثال به جای گفتن «تو بچه بی‌ادب و بدی هستی» بهتر است بگویند «رفتار تو با دوستت خیلی تند بود» علاوه بر این والدین باید مراتب انتقاد کردنهای مکرر خود باشند زیرا سرزنش کردنهای پی در پی کودک موجب کاهش اعتماد به نفس و احساس بی‌کفایتی در کودک می‌شود و همین امر در دراز مدت می‌تواند او را دچار احساس حقارت و خودکم‌بینی کند. بنابراین این هنگام انتقاد از کودک سعی کنید کلامتان روشن، شفاف و واضح باشد و فقط عمل او را مد نظر قرار دهید. این روش کمک می‌کند تا کودک هر روز رفتار ناپسند خود را کم کند.

نکته‌هایی در مورد آموزش کودکان از طریق بازی:

از آنجا که کودک با بازی علاقمند است باید تلاش کرد که آموزش از طریق بازی صورت گیرد. ضمناً برای رسیدن به هدف مطلوب رعایت نکات زیر ضروری است:

۱- کودکان کاری را دوست دارند که از عهده آن به خوبی برآیند به همین دلیل در آموزش آنها توجه به این نکته اهمیت خاص دارد و باید بازبهبابی در دستور کار قرار گیرد که کودک توانایی انجام آن را دارد.

۲- ارایه کمک و برطرف نمودن خستگی، ممکن است کودک به دلیل مشکل بودن بازی، علاقه به ادامه آنرا از دست بدهد و دچار سرخوردگی شود، اما با دریافت کمک جزئی از ادامه بازی لذت ببرد.

امکان دارد کودک قادر به انجام بازی باشد اما دچار خستگی شود. در این موارد لازم است بخش‌های جدیدی به بازی افزود و از طریق تشویق، علاقمندی او را جلب کرد.

۳- بازی را بر مبنای کاهش توجه کودک خاتمه دهید. اگر بازی مدت زیادی ادامه پیدا کند ممکن است کودک علاقه خود را به ادامه آن از دست بدهد اما اگر بازی زمانی خاتمه داده شود که او تمایلی به ادامه آن دارد انتظار مطلوبی در او ایجاد می‌شود و همکاری‌اش بصورت قابل ملاحظه‌ای تسهیل خواهد شد.